

Pohjois-Karjalan oikeusaputoimisto
Joensuun toimipaikka

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Asia Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä

Lausunnonantaja Arto Tiilikainen, Itä-Suomen oikeusapupiirin oikeusaputoimen johtaja,
Pohjois-Karjalan oikeusaputoimisto, Joensuun toimipaikka
Torikatu 19, 3. krs, 80100 Joensuu
puhelin: 029 56 60952
matkapuhelin: 050 347 7166

Lausunto Lausuntonani työryhmän mietinnöstä haluan kunnioittaen esittää seuraavaa. Lausunnon antamiseen on annettu kovin lyhyt aika, joten lausunnon viimeistely jää tekemättä.

Viittaan jo aikaisemmin lausumaani organisaatiouudistuksesta. Mielestäni oikeusaputoimintaa olisi pitänyt mieluummin yhdistää kuin erottaa. Oikeusapu ja edunvalvonta olisi paljon vahvempi ja tehokkaampi yhdessä kuin erikseen. Kustannukset olisivat myös pienemmät. Velkaneuvonta olisi voitu myös yhdistää oikeusapuun.

Tämä hallintouudistus tuo lisäkuluja eikä säästöjä ehdi syntyä, koska uusi uudistus on jo tulossa.

Hallintoa olisi voitu keskittää tekemättä näin suurta hallinnollista muutosta.

Kun valitaan hallintoon hallintosihteerit vakinaisista oikeusaputoimiston henkilökunnasta, niin heille ei voi myöntää virkavapautta entisestä virasta. Kun muutaman vuoden kuluttua tulee uusi hallintouudistus, niin hallinnossa olevat hallintosihteerit jäävät mahdollisesti ilman työpaikkaa. Näinkö saadaan säästöjä?

Oikeusaputoimenjohtajien virat pannaan poikkeuksellisesti yleiseen hakuun. Näin päästään vapaasti valitsemaan parhaat hakijat virkoihin ja valitsija ei ole sidottu vanhoihin mahdollisesti epäpäteviin virkamiehiin oikeusaputoimenjohtajien osalta.

Oikeusapupäätösten taloudellinen selvitys voitaisiin tehdä samoin kuin sakoituksen yhteydessä. Se olisi yksinkertaista sekä asiakkaille että oikeusaputoimistoille ja todennäköisesti myös oikeammat tulot olisivat päätöksen pohjana.

1 luvun 4 § (Sopimus oikeusapu- ja edunvalvontapalveluiden tuottamisesta)

Luonnoksen 1 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan oikeusapu- ja edunvalvontapiiri voi oikeusministeriön kanssa neuvoteltuaan ostaa **oikeusapu-** ja edunvalvontapalveluita, jos se on palveluiden alueellisen saatavuuden tai muun syyn vuoksi tarpeen.

Tämä lainkohta avaisi mm. Suomen Asianajajaliiton vuosikymmeniä ajaman mahdollisuuden yksityissektorille antaa valtion varoin oikeusapua ulkoprosessuaalisissa asioissa. Tämä taas tarkoittaisi sitä, että kansainvälisesti tunnustettua Suomen laajaa ja varsin tehokasta oikeusaputarjontaa pitäisi kustannussyistä supistaa rajaamalla yleisen oikeusavun ulkopuolelle ulkoprosessuaaliset asiat. Tämä taas merkitsisi sitä, että tavallisten oikeusapua tarvitsevien henkilöiden oikeusturva heikkenisi merkittävästi.

Kyseinen kohta oikeusapupalveluiden tuottamisesta ostopalvelusopimuksella voidaan jättää tarpeettomana pois sen johdosta, että esityksen 2 luvun 11 §:n nojalla oikeusavun hakija voidaan ohjata erityistilanteissa yksityisen avustajan puoleen. Tämän pykälän tulkintaa voitaisiin tarvittaessa myös laajentaa.

2 luvun 7 §

Onko 3 mon. viimeinen lause tarpeen?

4 luvun 24 § (Siirtymäsäännökset)

Luonnoksen 4 luvun 24 §:n 2 momentin mukaan täytettäessä ensi kerran oikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtajaa hänen tehtävässään avustavan henkilökunnan virkoja virat voidaan täyttää valtion virkamieslain 5c §:n 1 momentin nojalla haettavaksi julistamatta. Hallituksen esityksen sivulla 23 lainkohdan yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan valtion virkamieslain 5c §:n 1 momentissa säädetään, että jos viran tehtävät muuttuvat uudelleenjärjestelyn yhteydessä olennaisesti ja viran tilalle perustetaan uusi virka, voidaan uusi virka sitä ensi kertaa täytettäessä täyttää ilman haettavaksi julistamista, jos siihen nimitetään uudelleenjärjestelyn kohteen olevan viraston virkaan nimitetty virkamies.

Toivomus on, että lainkohta voidaan ymmärtää siten, että hallintotiimin hallintosihteerin virkoihin voitaisiin valita sopivat henkilöt uudelleenjärjestelyn kohteen olevan viraston kaikista virkaan nimitetyistä virkamiehistä. Tällöin hallintotiimin hallintosihteerit olisi mahdollista nimittää nykyisten hallinto- ja osastosihteereiden lisäksi myös edunvalvonta- ja oikeusapusihteereistä.

Tavoitteena pitää olla se, että saadaan piirin johtotiimiin todella ammattitaitoinen ryhmä. Piirin johtajan ja hallintosihteereiden tulee muodostaa toimiva ko-

Pohjois-Karjalan oikeusaputoimisto
Joensuun toimipaikka

konaisuus, joka tekee mahdollisimman tehokkaasti hallinnon työt. Piirin johtajalle tulisi antaa mahdollisuus luoda ympärilleen mahdollisimman hyvä tiimi. Tätä piirin johtajan mahdollisuutta rajoitetaan paljon, jos nimitettävien hallintosihteereiden tulee olla nykyisiä hallinto- tai osastosihteereitä. Uusiin tehtäviin hakeutuvien nykyisten osasto- ja hallintosihteereiden joukko voi ainakin jossain piireissä jäädä varsin pieneksi myös sen vuoksi, koska kaikki nykyiset osasto- ja hallintosihteerit eivät liene kiinnostuneita uusista tehtävistä.

Uudistus etenee omaa valittua polkua. Julkisen oikeusavustajan tehtävät ovat todella vaativia ja toivon, että oikeusavustajat, jotka tekevät tehokkaasti, asiantuntemuksella ja ammattitaitoisesti tehtävänsä saavat siitä kohtuullisen kilpailukykyisen palkan, jotta hyvät oikeusavustajat työskentelisivät tulevaisuudessakin julkisessa oikeusavussa.

Toivon kaikkea hyvää myös tulevaisuudessa tarvittavalle oikeusavulle.

Joensuussa helmikuun 21. päivänä 2016

Arto Tiilikainen
Itä-Suomen oikeusapupiirin oikeusaputoimen johtaja

Osoite

Torikatu 19, 3. krs.
80100 Joensuu

Puhelin

029 566 0920

Telefax

029 566 0927

Sähköposti

pohjois-karjala.oikapu@oikeus.fi